



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 26 lipca 2011 r.

Pani

Marlena Płotecka

**Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
w Strzelcach Krajeńskich**

LZG-4101-02-01/2011, P/11/180

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze przeprowadziła w Powiatowym Urzędzie Pracy w Strzelcach Krajeńskich kontrolę w zakresie realizacji *Programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia* w powiecie strzelecko-drezdeneckim.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 24 czerwca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości w wydatkowaniu środków na podjęcie działalności gospodarczej.

1. Urząd formułując zasady realizacji *Programu* na terenie powiatu analizował rynek pracy z punktu widzenia zawodów deficytowych i potrzeb pracodawców. Sporządził analizę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w latach 2008-2009 oraz analizę sytuacji bezrobotnych mieszkańców powiatu strzelecko-drezdeneckiego w wieku do 30 roku życia, wypełniając tym samym obowiązek zawarty w art. 40 ust. 2a ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy². Dla własnych potrzeb

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

² Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.

oraz jednostek współpracujących z PUP opracowano także ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie, wraz z wykazem tych najbardziej pożądanых. Ponadto raz w roku Urząd przedstawia informację o sytuacji na rynku pracy w powiecie strzelecko-drezdeneckim, która dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej PUP oraz przekazywana jednostkom samorządowym.

Przygotowując *Program* PUP analizował efektywność przeprowadzanych wcześniej szkoleń i staży oraz sytuację bezrobotnych, którym udzielono dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Po zakończeniu *Programu* dokonano analizy skuteczności i efektywności organizacji szkoleń na podstawie wskaźników zawartych w § 83 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy³ oraz poddano analizie efektywność odbytych staży.

Stosownie do obowiązku zawartego w art. 109 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Powiatowa Rada Zatrudnienia w Strzelcach Kraj. zaopiniowała plan wydatków ze środków Funduszu Pracy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz finansowania projektów w 2010 r., który obejmował m.in. *Program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia*.

2. Środki przeznaczone na realizację *Programu* w kwocie 678,8 tys. zł wykorzystano na projekt *Młody nie znaczy bez szans*, w ramach którego sfinansowano szkolenia, staże i dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Rekrutację bezrobotnych do poszczególnych usług i instrumentów rynku pracy prowadzili w Urzędzie doradcy zawodowi oraz pośrednicy pracy, mający stosowne przygotowanie i spełniający kryteria ustalone w *Standardach kwalifikacji zawodowych* wydanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. PUP prowadził również promocję *Programu* wykorzystując stronę internetową BIP, tablice ogłoszeń i kolportaż ulotek.

Wszyscy uczestnicy *Programu* nie mieli ukończonych 30 lat oraz, zgodnie z wymogiem art. 34a ust. 1 ww. ustawy, posiadali indywidualne plany działania dostosowane do ich potrzeb i możliwości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia dobór beneficjentów i partnerów do realizacji wymienionych wyżej instrumentów rynku pracy. W każdym przypadku wnioski o zorganizowanie stażu, szkolenia i przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej rozpatrywała komisja wyłoniona spośród merytorycznych

³ Dz. U. Nr 177, poz. 1193

pracowników Urzędu, a przyjęte kryteria wyboru beneficjentów i organizatorów szkoleń oraz staży umożliwiały równe ich traktowanie i właściwy wybór.

3. Urząd rozpoczął realizację projektu *Młody nie znaczy bez szans* w czerwcu 2010 r., tj. niezwłocznie po otrzymaniu decyzji o przyznaniu środków, a zakończył w grudniu 2010 roku, zgodnie z założeniami *Programu*. Wykorzystano wszystkie środki przeznaczone na jego realizację.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie projektu w zakresie organizacji staży i szkoleń zawodowych.

Na staż skierowano 63 bezrobotnych, a łączny koszt tej formy aktywizacji wyniósł 321,6 tys. zł. Badanie dokumentacji 20 stażystów wykazało m.in., że Urząd zawarł z organizatorami staży stosowne umowy zawierające postanowienia wynikające z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych⁴. Organizatorzy opracowali również programy i harmonogramy staży, z którymi zapoznano przyszłych stażystów. Czas trwania stażu nie przekraczał limitów określonych w art. 53 ust. 1 i 1a ustawy o promocji zatrudnienia (...), a wszyscy stażyści otrzymali stypendia w wysokości ustalonej w art. 53 ust. 6 tej ustawy. Po zakończeniu stażu, zgodnie z obowiązkiem zawartym art. 53 ust. 5 ustawy, pracodawcy wydali opinie o bezrobotnych, które były zgodne z programami stażu. Stażyści natomiast sporządzili sprawozdania z przebiegu stażu, stosownie do wymogu zawartego w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu (...).

W szkoleniach uczestniczyło 44 bezrobotnych, a ich łączny koszt wyniósł 60,9 tys. zł i mieścił się w limicie określonym w art. 109a ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia (...). Zorganizowano cztery szkolenia, podczas których wykonawcy wywiązali się z obowiązków zawartych w umowach, tj. m.in. rzetelnie prowadzili dokumentację szkoleń, a ich uczestnicy otrzymali zaświadczenia lub stosowne uprawnienia. W czasie trwania szkoleń PUP przeprowadzał ich monitoring zgodnie z obowiązkiem zawartym w art. 40 ust. 2b pkt 3 ustawy o promocji zatrudnienia (...).

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia natomiast wydatkowanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Tą formą aktywizacji zawodowej udzielono wsparcia 15 bezrobotnym. Jej łączny koszt wyniósł 297,5 tys. zł, z tego na rozpoczęcie działalności przekazano 286,5 tys. zł.

⁴ Dz. U. Nr 142, poz. 1160

Wszyscy beneficjenci złożyli wnioski o przyznanie środków, które zawierały elementy wymagane w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 17 kwietnia 2009 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej⁵. Środki te Urząd przyznał bezrobotnym na podstawie umów, które zawierały ustalenia określone w § 8 ust. 2 ww. rozporządzenia i przekazał je niezwłocznie na ich rachunki bankowe.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Urząd wbrew przyjętym przez siebie zasadom przyznał sześciu wnioskodawcom środki na zakup samochodów osobowych w łącznej kwocie 75,7 tys. zł. Zdaniem NIK samochody te nie były niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, a bezrobotni nie uzasadnili tej niezbędności w złożonych wnioskach. Tym samym Urząd naruszył postanowienia własnego *Regulaminu w sprawie przyznawania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej* (...), w którym ustanowił, że przedmiotowe środki nie mogą być przyznane na zakup samochodu osobowego, chyba że konieczność zakupu w sposób oczywisty pozostaje w związku z podejmowanym rodzajem działalności gospodarczej.

Ponadto dwóm beneficjentom mającym świadczyć usługi sprzątania budynków i obiektów przemysłowych przyznano kwotę 5,8 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego, pomimo że zakup ten nie pozostawał w związku z charakterem tych usług, a wspomniane osoby nie wykazały tego związku w złożonej dokumentacji.

Wprawdzie w obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisów regulujących te kwestie, a także nie wymienia się kryteriów przyznawania ww. środków, jednakże w powyższej sytuacji – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli – należy się odwołać do regulacji zawartej w art. 44 ust. 3 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶, w myśl której wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Mając na względzie powyższy przepis, jednostka dysponująca środkami publicznymi winna zachować szczególną dbałość o gospodarne ich wydatkowanie.

⁵ Dz. U. Nr 62, poz. 512 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

W przypadku zakupu używanego sprzętu ustalono, że stosowane przez PUP oświadczenia dotyczące pochodzenia sprzętu, jego stanu technicznego i wartości nie spełniały obowiązujących wymagań⁷. W związku z powyższym, w jednym przypadku, sprzedający niezgodnie ze stanem faktycznym potwierdził, że cena używanego laptopa nie przekracza jego wartości rynkowej i jest niższa od ceny podobnego nowego sprzętu, a Urząd nie zweryfikował tej informacji. Sprzedający zawyżył wówczas jego wartość o ok. 1 tys. zł.

Urząd od beneficjentów, którzy zakupili używany sprzęt, nie wymagał przedłożenia dowodów wpłat lub potwierdzenia w innej formie, że przeznaczone na niego środki zostały faktycznie wydatkowane. Naruszono w ten sposób postanowienie zawarte w § 4 ust. 5 pkt 2 umowy o przyznanie środków.

W ocenie NIK nie było również przesłanek do przyznania środków na rozpoczęcie działalności w zakresie usługowego tworzenia interaktywnych stron internetowych w technologii Flash bezrobotnemu, który legitymował się wykształceniem podstawowym i nie posiadał doświadczenia w tej branży (przez 8 lat pozostawał bezrobotnym), a w złożonej dokumentacji nie potwierdził swoich umiejętności w tym kierunku. Również podczas przeprowadzonego przez Urząd monitoringu osoba ta, oprócz gotowych szablonów, nie przedstawiła swojego dotychczasowego dorobku webmasterskiego.

Decyzje o przeznaczeniu środków na podjęcie działalności gospodarczej podejmowała Pani Dyrektor, uwzględniając stanowisko powołanej w tym celu komisji.

Ustalono ponadto, że jeden z bezrobotnych, który otrzymał środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej z wcześniej realizowanego programu w ramach Funduszu Pracy, w marcu 2010 r. sprzedał w czasie prowadzenia tej działalności zakupiony za nie samochód dostawczy innemu bezrobotnemu, który rozpoczął działalność w sierpniu 2010 roku. Sprzedając go przedsiębiorca ten złożył oświadczenie, stwierdzając niezgodnie ze stanem faktycznym, że pojazd nie został nabyty z wykorzystaniem dotacji krajowej lub wspólnotowej.

Centrum Aktywizacji Zawodowej, którym kieruje pani Joanna Lewandowska, nie przeprowadziło wizyty monitorującej u wspomnianego beneficjenta, przez co, stosownie do zapisu § 10 ust. 1 umowy o przyznanie środków i § 8 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie dokonywania refundacji kosztów (...), nie wypowiedziano umowy i do czasu

⁷ Zawartych w Zasadzie nr 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 448/2004 z 10.03.2004 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1685/2000 ustanawiające szczegółowe zasady wprowadzenia rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w sprawie kwalifikowania wydatków związanych z projektami współfinansowanymi z Funduszy Strukturalnych i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1145/2003.

zakończenia kontroli NIK nie odzyskano przekazanych środków, pomimo że w listopadzie 2010 r. beneficjent zrezygnował z prowadzenia działalności i zobowiązał się do ich zwrotu. Urząd w marcu 2011 roku, akceptując wniosek beneficjenta o odroczenie płatności do końca czerwca 2011 roku, poinformował go o podjęciu działań windykacyjnych w sytuacji nie wywiązania się ze zobowiązań.

4. Urząd prawidłowo sporządził *Sprawozdanie z wykorzystania środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra, na realizację Programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia* i przekazał je do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w terminie wynikającym z założeń *Programu*.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Udzielanie pomocy finansowej osobom bezrobotnym podejmującym działalność gospodarczą w sposób oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz postanowień obowiązującego w Urzędzie *Regulaminu w sprawie przyznawania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej*;
- 2) Przestrzeganie i egzekwowanie postanowień umów o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- 3) Podjęcie działań windykacyjnych w celu odzyskania środków przekazanych beneficjentowi, który zbył samochód zakupiony ze środków Funduszu Pracy.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z pozdrowieniem

DYREKTOR

Delegatury

W. Stobrawa

z up. Wicedyrektor Włodzimierz Stobrawa

Strzelce Kraj., dnia 23.08.2011 r.

DO.0930.3.2011.KM

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Kraj. w związku z otrzymaniem wystąpienia pokontrolnego znak: LZG-4101-02-01/2011,P/11/180 z dnia 26 lipca 2011 r. informuje co następuje:

- 1) W trakcie prowadzonej kontroli podjęliśmy działania mające na celu doprecyzowanie zapisów *Regulaminu w sprawie przyznania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej* oraz dostosowano druk *Wniosku bezrobotnego o przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej(...)* do zapisów regulaminu. Zmiany mają na celu uzyskiwanie jak najlepszych efektów z udzielanej przez urząd pomocy finansowej osobom bezrobotnym.
- 2) Zobowiązujemy się do przestrzegania i egzekwowania postanowień umów o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
- 3) Prowadzimy działania mające na celu odzyskanie środków przekazanych beneficjentowi, który zbył samochód zakupiony ze środków Funduszu Pracy.

Z poważaniem


Z up. STAROSTY
mgr Mariena Płotecka
DYREKTOR